

Artikel van de maand – Oktober 2012

Missiologische waarnemingen in het NT (13) – Hebreeën

Door Dr. Steef van 't Slot

De Hebreeënbrief zit vol missiologie. De historische *missiologische betekenis* zien we in de subtiële aanmoediging te breken met het Judaïsme.¹ De door Stefanus ingeslagen weg eindigt hier. Deze eerste martelaar stierf na het Judaïsme radicaal te hebben verworpen.² Pas na zijn dood³ verspreidde het evangelie zich in Judea en Samaria⁴ en later tot de einden der aarde.⁵ Sindsdien werd de kloof tussen Judaïsme en christendom steeds dieper, zoals we ook in Paulus' brieven zien. De missiologische breuk,

door Stefanus geïnitieerd, vindt *theologische validering* in Hebreeën, geschreven ongeveer 30-32 jaar na zijn dood.

Vroeger sprak God door gezondenen,⁶ maar in de laatste dagen door Zijn Zoon, ook wel 'apostel' genoemd.⁷ Hij bezet de Troon met God,⁸ en stuurt voortdurend zendingen uit tot Gods plannen verwezenlijkt zijn.⁹ Maar de Hebreeën waren nog niet klaar voor uitzending:

Hebreeën richt zich tot 2^e generatie christenen.¹⁰ Dat stemt overeen met de periode van ongeveer 30 jaar tussen Jezus' aardse bediening en het schrijven van Hebreeën. Dit helpt ons begrijpen waarom zij, hoewel ze 'oude' christenen waren, nog onvolwassen waren.¹¹ Ze waren goed op de hoogte met het Judaïsme en de auteur herinnert hen er herhaaldelijk aan dat Christus alles te boven gaat. Hieruit blijkt dat sommigen overwogen Christus te verlaten voor het Judaïsme ('afvallig worden'). Zij dachten syncretistisch. Ze waren ver verwijderd van het leraarschap dat ze tegen die tijd hadden moeten uitoefenen. Als ze niet in staat waren te onderwijzen konden ze ook geen zendingen uitsturen of zelf uitgezonden worden. Kerken met conflicterende wereldbeelden zullen geen fondsen offeren voor zendingsdoeleinden.

De tekenen en wonderen die Jezus' bediening kenmerkten¹² beschreef Paulus als apostolisch¹³ – oftewel: behorend bij zendingswerk – en gebaseerd op de gaven van de Geest.¹⁴

¹ Heb. 13:13

² Hand. 7:51-53

³ 7:54-60

⁴ Hand. 8 & 10

⁵ Vanaf Hand. 13

⁶ Heb. 1:1 (profeten)

⁷ 1:2; 3:1

⁸ 1:3b; Op. 3:21

⁹ Heb. 1:13; Joh. 20:21b

¹⁰ Heb. 2:3b

¹¹ 5:11-13

¹² 2:4

¹³ Zie 2 Kor. 12:12

¹⁴ Zie 1 Kor. 12:7-11

Als zelfs de grootste Zending ‘volmaking door lijden’¹⁵ nodig had, is het onrealistisch aan te nemen dat hedendaagse zendingen een makkelijk leven kunnen hebben. Of men is een ware zending die bijbels lijdt voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk, óf men is geen zending.

We zien een prachtig beeld van hoe Jezus overstak van hemelse naar aardse cultuur,¹⁶ daarbij een mens-zijn aannemend met alle lijden van dien. Hij moest worden als Zijn broeders, net als zendingen moeten worden als hun doelgroep¹⁷ – om zo alle vreemdheid te verwijderen uit het evangelie dat zij prediken. Christus legde Zijn leven af voor de mensheid die Hij zocht te redden; zendingen zouden hetzelfde moeten doen voor het volk dat ze willen bereiken. ‘Daarom ... broeders, *deelgenoten aan de hemelse roeping*, let op de *Apostel ... Jezus*’.¹⁸ Met andere woorden: omdat je dezelfde roeping hebt, volg Zijn voorbeeld, wees een gezondene zoals Hij. Wees net zo trouw in het vervullen van je roeping naar de volken als Hij was.¹⁹

Succes in zending of evangelisatie is niet slechts mensen tot het *begin* van geloof leiden – bekeerlingen maken – maar hen aanmoedigen tot het *eind* door te gaan – discipelen maken.²⁰ Bekeerlingen kunnen vallen maar discipelen houden stand. Niet de Israëlieten die de reis uit Egypte *begonnen* bereikten het beloofde land maar de weinigen die *volhardden*, zoals Jozua en Kaleb die hem *voltooiden*. Die boodschap wordt verscheidene malen herhaald.²¹ Discipelen moeten leren dat niets verborgen is voor God. Ieder moet voor zijn daden rekenschap afleggen.²² Daarom moeten we heilig leven.²³ Paulus bracht ‘de heidenen tot *gehoorzaamheid* van het geloof’.²⁴ Discipelschap zonder gehoorzaamheid is waardeloos.

Hebreeën heeft een prachtige boodschap voor ieder die dierenoffers meent te moeten brengen of voorouders te vragen voor hen te bidden. Jezus stond aan onze kant en verzoende ons voor altijd met God. *Met Hem* hebben we niets te vrezen.²⁵ *Zonder Hem* komen we niet in de hemel;²⁶ *met Hem* kunnen we die niet *mislopen*. *Met Hem*, Gods Weg, hebben we niets anders nodig voor redding. Hij is genoeg; wat we aan Hem toevoegen verwijdert ons van Hem.

Volwassenheid en nakroost verwekken zijn verwant.²⁷ Abraham werd fysieke en geestelijke nakomelingen beloofd.²⁸ Hij werd vader van zijn *eigen volk* en van alle gelovigen uit *de volken*. Hij was oud toen Izak geboren werd en ook de kerk in de ontwikkelende wereld is nu volwassen. Nu is het *hun* tijd geestelijke zonen te verwekken onder de volken. Kunnen we ‘leraren’ parafaseren als ‘... onderhand zou u, niet-westerlingen, *zendingen* moeten zijn’?²⁹ Het volgende hoofdstuk brengt dezelfde boodschap.³⁰ De niet-blanke kerk is lang ‘beregend’ en heeft *plaatselijk* vrucht voortgebracht. God vergeet die resultaten niet. Toch heeft die kerk

¹⁵ Heb. 2:10; 5:8

¹⁶ 2:14-18. Deze passage is in dezelfde geest als Filip. 2:5-11

¹⁷ In de missiologie heet dit ‘vleesgeworden bediening’: ‘geboren worden in de gastcultuur’ – zoals Jezus was

¹⁸ Heb. 3:1 (mijn cursivering)

¹⁹ Luk. 2:30-32; Joh. 17:4

²⁰ Heb. 3:14-19

²¹ 4:2,6; 6:4-6

²² 5:13; 9:27

²³ 12:14; Matt. 5:8

²⁴ Rom 1:5 (mijn cursivering)

²⁵ Heb. 4:15,16; 6:20; 8:6; 10:19-22

²⁶ Joh. 14:6

²⁷ Vergelijk Heb. 5:14 en 6:1 met 6:14

²⁸ 6:13; Gen. 12:1-3

²⁹ Heb. 5:12; vooral, omdat onderwijs bij het Wereldzendingsmandaat hoort, Matt. 28:20a

³⁰ Heb. 6:7-10

grotendeels gefaald vrucht voort te brengen *onder de volken*. In die zin is zij onvruchtbaar, wat deels de armoede op sommige zuidelijke continenten verklaart.³¹ Nu is de tijd voor het zuidelijk halfmond, bevolkingsgroepen te bereiken die nooit het evangelie gehoord hebben.

In het OT hadden Leviëten het recht tienden van het volk te heffen. In het NT is de regel: wie het evangelie dient mag ervan leven. Dat ontheft hen echter niet van het *zelf geven van tienden*. Ze zien zichzelf soms slechts als *ontvangende* partij. Leviëten – die je kunt vergelijken met hedendaagse, voltijdse christenwerkers – gaven ook hun tienden.³²

Hoewel alle OT verbondsregels, offers en wetgeving van God kwamen, is de auteur van Hebreëen duidelijk over hun huidige status: na Christus' aardse bediening was de wet in haar rituele toepassingen 'verouderd ... en bezig te verdwijnen'.³³ Hetzelfde geldt voor natuurgodsdiensten – die *niet* van God kwamen. Geen van haar rituelen en offers kan iets toevoegen aan de dienst aan Christus. Integendeel, ze zullen mensen van Hem weg leiden en kunnen geen angst voor boze geesten wegnemen of schuldige gewetens reinigen. Daarom moet het niet-westerse christendom, in prediking en praktijk, iedere vorm van syncretisme – wat afgoderij is – wegdoen omdat Christus voldoet. Naast Hem is niets nodig voor redding.³⁴

Er is geschreven dat Christus kwam om Gods wil te doen.³⁵ God zond Hem voor dat doel. Zoals God goede werken voor Jezus ontwierp, doet Hij dat ook voor ons. Voor we geboren werden stelde Hij onze 'levensmissie' vast. We moeten Hem vragen wat die plannen zijn.³⁶ Hij zal ons die vertellen, als we gehoorzamen zoals Jezus deed.³⁷

Hebreëen bevat juweeltjes van zendingsbiografie. Met betrekking tot missiologische betekenis zijn er belangrijke en minder belangrijke personen. De *minder belangrijke* zijn Abel en Henoch, Mozes' ouders, het volk Israël en Rachab.³⁸ De *belangrijke* zijn Noach, Abraham, Izak, Jakob, Jozef en Mozes.³⁹ Alle hebben hun geloofsbasis gemeen.⁴⁰ Vele voorbeelden en lessen kunnen uit hun levens getrokken worden voor de zendingen van deze tijd. Het woord 'daarom' verbindt dit hoofdstuk met het volgende. We worden aangemoedigd ons te gedragen als de genoemde personen,⁴¹ die alle hun *missie* hadden. We moeten de wedloop lopen die voor ons uitgezet is:⁴² onze eigen missie volbrengen en met volharding op Jezus zien, ons zendingsvoorbeeld, en bereid zijn te lijden voor de voltooiing ervan, zoals Hij.

We leren van Ezau⁴³ dat, wanneer mensen aan hun vleselijke lusten toegeven, ze hun erfenis⁴⁴ – hun door God gegeven zendingsroeping – zullen kwijtraken.

³¹ Vergelijk met Ps. 67

³² Heb. 7:6,9; vergelijk met Num. 18:26,28,29

³³ Heb. 8:13

³⁴ 9:8-10,15; 10:9; 12:22-24; 13:8,9

³⁵ 10:7 geciteerd uit Ps. 40

³⁶ Ef. 2:10; Ps. 139:16,17

³⁷ Heb. 10:9a,35,36

³⁸ 11:4,5; 11:23; 11:29,30 en 11:31 respectievelijk

³⁹ 11:7; 11:8-12; 11:20; 11:21; 11:22 en 11:24-28 respectievelijk

⁴⁰ 11:1-3,6,13-16,33-40

⁴¹ 12:1-3

⁴² Let op het gelijksoortige beeld van hoe Paulus zijn wedloop liep, 1 Kor. 9:24-27

⁴³ Heb. 12:16,17

⁴⁴ In Ps. 2:8 wordt gesproken over de natiën, als erfenis voor hen die hun opdracht aan die natiën vervullen

Rituelen en culturele gewoonten van stamgodsdiensten verlaten is moeilijk. Het kan sociale en relationele verstoting betekenen en schande of vervolging door familie en volksgenoten. Toch stelt de auteur dat er geen andere weg is. Er moet gebroken worden met de oude wegen, 'buiten het kamp gaan' en 'Zijn schande dragen'.⁴⁵ Leven op aarde is geen hemel; onze hemelse Stad komt nog. Als zendelingen moedigen we onze discipelen aan dit principe vast te houden, en helpen hen liever hele families dan enkelingen te beëvangelen.

⁴⁵ Heb. 13:13,14